

Pozsonyi Ádám: Baloldal és irodalom

2012 december 29. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Jó ideje megszokottnak veszik a balliberális térfélen, hogy a m?vészi élet azt jelenti, ?k vannak pozícióban. Színházi kinevezésekr?l is elhangzott egy-két arcpirító megjegyzés, és ezt akkora médiaháttérrel tették, hogy még egy – magát nemzetinek valló – ismer?söm szájából is elhangzott a minap: a jó írók baloldaliak.

Nos, elmondanám err?l a véleményem.

Kérem tisztelettel, baloldali szemléletmóddal nem lehet értéket létrehozni. A baloldali gondolkodás tudniillik a tagadásra épül. Nem! – jelenti ki a lelkes ifjú (vagy feln?ni képtelen szánalmas öregember), és büszke erre a gesztusra. A kisgyerek is büszke arra, hogy nem írja meg a számtanpéldát, focizni megy, amikor tejért küldik, vagy juszt is megeszi ebéd el?tt a csokit, de ez nem nevezhet? komoly dolognak.

Félre ne értsük egymást, szükség van erre is, csak hát helyén kell kezelni. És a lényeges dolgok közé mindez nem illeszthet? be.



Mert mi is a lényeges dolog? Élet, halál, közösség, szenvedés, felmagasztosulás, h?siesség, áldozat. Ezeket a kisgyerek nem érti, s éppen így a baloldali sem. A forradalmi eszmék tudniillik az élet örök törvényeit tagadják. Mert mit is tagad századok óta a baloldal? Hierarchia, férfi–n? viszony, közösség, Isten. Csak a legfontosabbakat, amelyek nélkül a létezés elképzelhetetlen. Mert ezeknek a „reakciós” szabályait nem a királyok, grófok, papok és egyenruhás tábornokok találták ki, hanem az élet. Ki kell menni a természetbe, és meglátjuk, hogy ott minden úgy m?ködik, ahogy a reakciós, régi világban. Az eszement utópiák, amiket a 20. és 21 század ráer?ltet a világra, az erd?ben, a mez?n, a farkasok, lovak és seregélyek világában nem m?ködhetnek.

Képzeljünk el emancipációt a rókák és a borzok között. Próbáljuk ráer?ltetni a másság tiszteletét a patkányokra. A vegetarianizmust a jegesmedvére. Az egyenl?sdit az elefántcsordára. Vicc. És mivel a haladó szemléletmód az élet örök törvényeit tagadja, az élet örök kérdéseire nem is adhat választ. A baloldali m?vészet egy poén, egy geg. Pillanatnyi jópofa röhögés. Egy gesztus. Egy fricska. Ami a csattanó pillanatában hat, de másnap már senkit sem érdekel. Hogy is érdekelhetne, amikor másnap már másnap van? Ahhoz, hogy másnap is hasson, örök kérdésekkel kellene foglalkoznia, de ? csak addig jut el, hogy tagadja a tegnapot. Na jó, de az már tegnap volt, ma már az nem jelent semmit.

Kiakasztani egy kabátot a kiállításon. Kockát mázolni három pöttyel, és azt mondani: festmény. Egyszeri poén. Jót röhögünk. De másnap már unalmas. Vegyük el? Esterházy Termelési regényét. Kassák Lajos verseit. Wahorn András festménynek nevezett baromságait. Már nem is röhögünk. Unott arccal toljuk odébb, és kezünk – mivel válaszokat keres az élet örök kérdéseire – ösztönösen nyúl a Katona Józsefek, Madách Imrék, Arany Jánosok és Gárdonyi Gézák után.

De lehetünk konkrétak is. A magyar irodalom egyetlen, ismétlem, egyetlenegy írója, költ?je sem volt baloldali – mármint aki komolyan vehet? –, mert nem is lehetett. Csokonai Vitéz Mihály, Bajza József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Arany János, Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Kosztolányi Dezs?, Krúdy Gyula, Babits Mihály, Móricz Zsigmond, Fekete István, Szabó Dezs? (ez az els? vonal, csak úgy hirtelen, ami eszembe jut) kivétel nélkül a normalitásban, Istenben, nemzetben hív? írók. (Miel?tt Adyt valaki baloldalinak titulálná, kezdje a Seregesen senkik jönnek cím? versével, aztán maradjon csöndben.) És a másodvonal, a Rákosi Viktor, Herczeg Ferenc, Tormay Cécile, Karinthy Frigyes, Kodolányi János, Móra Ferenc úgyszintén az. Létezik harmad-, illetve negyedvonal is, amibe az Osvátok, Kassákok, illetve korunkban a Nádas Péterek és társaik illeszthet?k, de komolyan venni, és a magyarság vagy az élet örök kérdéseire választ találni ezeknél nem lehet.

Ám van egy egyszer?bb próbatétel is. Egyszer?bb, kézzelfoghatóbb és világosabb. Nyíltabb és egyenesebb. Mint a teremtés rendje. Az, amit ezek állandóan tagadnak. Be kell vinni egy antikváriumba egy baloldali szerz? kötetét. Ha átveszik, életképes. Ha átveszik, azt jelenti: a divat lecsengésével is keresi valaki. Keresi, mert örök igazságokat talál meg bennük.

Nos, próbálja meg valaki egy posztmodern szerz? kötetét bevinni.

Körberöhögik.

Pozsonyi Ádám - magyarhirlap.hu



Ajánló